

BRÉDA BOGLÁRKA

A JUBILÁLÓ KAFEDIK TÖRTÉNETE

A KAFEDIK MEGALAKULÁSA ELŐTTI IDŐK

A szervezett keretek között zajló brünni magyar diákélet kezdete az első Csehszlovák Köztársaság megalakulását követő évekre nyúlik vissza. Az új államalakulat magyar fiataljai közül sokan a nagymúltú cseh- és morvaországi egyetemeket és főiskolákat választották tanulmányaik színhelyéül. Brünnben elsősorban a Német Műszaki Főiskolát, kisebb számban a Cseh Műszaki Főiskolát, illetve a 1918/19-ben újonnan alapított felsőoktatási intézményeket – Masaryk Egyetem, Állatorvosi Főiskola, Mezőgazdasági Főiskola – látogatták.

A Német Műszaki Főiskolának az 1929/1930-as tanévben például 213 magyar nemzetiségű hallgatója volt. Éppen az itt tanuló magyarok alapították meg az első csehszlovákiai magyar egyetemista szervezetet 1919-ben „Akademischer Leseverein Corvinia” néven, a Magyar Ifjak Pozsonyi Szövetsége támogatásával. Ezt követően 1926-ban Brünnben is létrejött az országos Magyar Akadémikusok Keresztény Körének (MAKK) helyi szervezete, amely a többi brünni egyetemen és főiskolán tanuló magyar diákokot fogta össze.

A Corvinia működésének máig fennálló emléke Kazinczy Ferenc emléktáblája, amelyet eredetileg a költő Špilberk várban található egykori börtöncellája falán avattak fel 1927

novemberében, egy későbbi felújítás során került a mai helyére, a múzeumként szolgáló egykori várbörtön északi szárnyának folyosójára. A táblán látható Kazinczy-dombormű a híres pozsonyi szobrászművész, Rigele Alajos alkotása.

AZ INDULÁS ÉVEI

Az 1960-as évek második felében a Brünnben tanuló diákok kicsi, de annál lelkesebb csoportja elhatározta, hogy a prágai Ady Endre Diákkör mintájára megalapítják a magyar diákokat összefogó klubot. Ez 1966 tavaszán meg is történt. A klub – a magyar jakobinus mozgalom elítéltjeként Brünnben is raboskodó Kazinczy emlékére – fölvette a Kazinczy Ferenc Diákklub nevet. Mivel az alapítók az 1967-es évben végeztek, ez a kezdeményezés nem bizonyult tartósnak.

1969-ben került Brünnbe Oláh Gábor, a műszaki főiskola Gépészeti Karára. A híres 1969-es kémémi nyári ifjúsági táborban megismerkedett Németh István költővel és Duka Zólyomi Árpáddal, a prágai Ady Endre Diákkör (AED) akkori vezetőjével. Az ő hatásukra jutott arra az elhatározásra diáktársaival, hogy Brünnben is létre kell hozni az ott tanuló magyar főiskolások és egyetemisták művelődési klubját. Az elképzelést tett követte. 1969. november elején az említett két ösztönző jelenlétében megtartották a Kazinczy Ferenc Diákklub alakuló

ülését. Ezen az összejövetelen csak egy maroknyi társaság jött össze, ezért elsőrendű feladatul a Brünnben tanuló magyar főiskolások felkeresését tűzték ki. Ahogy Oláh Gábor mondta: „Egy érzés vezérelt bennünket: magyar szót halljunk az otthontól távol eső morva fővárosban.” A műsoraikat maguk készítették (szavalóestek, zenehallgatás). A brünni Masaryk Egyetem (abban az időben még Purkyně Egyetem) hungarológusa, Richard Pražák professzor könyvekkel és tanácsokkal segítette a fiatal társaságot.

Oláh Gábort (1969–1970) Gulyás Sándor (1970–1971), majd Strba Róbert (1971–1972) követte. Az Oláh Gáborék által elkezdett hagyományt folytatva körlevelet küldtek Szlovákia magyar középiskoláiba. Ebben tájékoztatták a diákságot a brünni és egyéb csehországi továbbtanulási lehetőségekről. A rendszeres klubestek mellett minden évben megkoszorúzták Kazinczy Ferenc emléktábláját a brünni Špilberk vár katakombájában.

1972/1973-ban Horváth Vendel volt klubunk elnöke. Ebben az időben a KAFEDIK taglétszáma 120–130 fő volt. A műszaki főiskolások aránya 40% körül mozgott. Klubhelyiség hiánya miatt gyakran látogatták a kollégiumok alatti „Čtverec” nevű kis-kocsmát. Klubestjeik már nemcsak önképző jellegűek voltak, hanem előadásokat is szerveztek ott.

Ezt követően Szeles István (1973–1974), majd Stubendek László (1974–1975) voltak az elnökök. Ezekben az években élénk klubélet folyt Brünnben. Minden évben küldtek egy tájékoztató körlevelet a magyar tan nyelvű középiskolákba. A rendezvények főleg kulturális jellegűek voltak (irodalmi estek, kirándulások, játékos összejövetelek, Mikulás-est, tanévzáró tábortűz).

A klub következő elnöke Reisz Miklós (1975–1976) lett. Az ő vezetése alatt volt a KAFEDIK vendége a Kaláka együttes, Sütő András és sokan mások. Körülbelül 200 kötetes könyvtárral rendelkeztek, amiből sajnos az idők során egy sem maradt a klub tulajdonában.

A KAFEDIK ARANYKORA

1976-ban Csenger Sándor került a KAFEDIK élére. Ebben az időben, talán a középiskolákban végzett agitáció eredményeként, már kb. 200-ra növekedett a klubtagok száma. Az akkori vágsellyei Vörösmarty Klub segítette az előadók szervezésében, így a KAFEDIK vendége volt például László Gyula és Püspöki Nagy Péter történészek, Pécsi L. Dániel címer- és jelképtervező, Budai Ilona és Marosi Júlia népdalénekesek. Jó kapcsolatot tartottak fenn a prágai AED-del, a pozsonyi József Attila Ifjúsági Klub-bal (JAİK), valamint részt vettek 1977-ben az első őrújfalui művelődési táborban, amit a komáromi és a vágsellyei CSEMA-DOK szervezett. 1978-tól a CSEMA-DOK komáromi alapszervezete évi 1 000 koronával támogatta a klub működését.

Juhász Ferenc Csenger Sándor távoztása után, 1979 őszétől 1981 tavaszáig volt a klub vezetője, majd az ő hirtelen lemondása után Kosztolányi Adrianna (1981–1984) lett a KAFEDIK elnöknője. Csenger Szerénnel és Balázs Lászlóval sok jó előadást és estet szerveztek. Vendégük volt többek között Dinyenyés József és dr. Nagy Géza. Nagyszerű büvöskocka-kirakó versenyt és limbótánc-versenyt rendeztek.

1984 tavaszán Pázmány Ildikó lett a klub elnöke, majd 1985 őszén a Galántáról származó Duffek László (Muffi) vette át az irányítást, aki az 1985/86-os tanévben új szintre vitt a KAFEDIK életébe. A hagyományos gólyaavatás, Mikulás-est, nőnap és végzősbúcsú mellett történelmi, irodalmi és zenés előadások tartották össze a brünni magyar diákságot. Himnuszt szerzett

a klubnak, tagsági igazolványt hozott forgalomba, élénk kapcsolatot ápolta többi csehszlovákiai magyar diákklubbal, és a magyar diákok által látogatott kocsmát (Čtverec) elnevezte Sárga Szamárnak (amely időközben a privatizáció áldozata lett). Kirándulást szervezett a ghymesi és az őrújfalui művelődési táborba, és az egyik szülőatyja volt a legendás KAFEDIK-dzsipnek.

Duffek László 1986-ban adta át az elnökséget Udvardi Péternek. Az 1986/87-es tanév nagyon sikeres volt sok jó előadással (Vígh Károly, Lengyel László, Dümert Dezső és mások). Egy budapesti társadalompolitikai klub, a 405-ös kör 20 tagja volt a vendégünk. Udvardi Péter elnöksége alatt ismét könyvtár jött létre, s megalakult a KAFEDIK-Singers. Volt bablevesfőzés, söröshordó, KAFEDIK-sportnap, Ghymes, őrújfalui... Az 1987/88-as évben folytatódott az előadás-sorozat. A vendégek között szerepelt Nagy Feró, a Stúdió ERTÉ, és a lányok nőnap utáni revansként megszervezték az ún. férfinaapot.

Az 1988-as gólyaavatást már Lőrincz Levente (1988–1989), az új elnök vezette. Az ő nevéhez fűződik az első érsekújvári KAFEDIK-bál megszervezése. A klub ebben az időben már nagyon szorosan együttműködött a prágai, pozsonyi és a nyitrai főiskolák klubokkal. Levente hűen folytatta a Duffek László és Udvardi Péter által elkezdett munkát. Sok értékes estet szervezett, az őrújfalui és ghymesi táborokban ügyesen vezette a KAFEDIK-csapatot. Ekkor ismerkedett meg a klub Halzl Józseffel, a Rákóczi Szövetség elnökével, aki anyagi, de elsősorban szellemi támogatást nyújtott a brünni klubnak. Rajta keresztül barátkoztunk össze egy lelkes budai társasággal, a Városmajori Ifjúsági Csoporttal.

Levente 1989 Mikulás estjén egy jól működő klubot hagyott utódjára, Szaló Csabára (1989–1991), a brünni Masaryk Egyetem szociológus hallgatójára. Csaba érdeme, hogy a KAFEDIK hivatalosan bejegyzett szervezet lett. Az ő elnöksége alatt adta ki a klub saját önálló lapját, a *Sárga Szamarat*, amelynek akkor három száma jelent meg. Csaba egy új, az eddigiektől kissé eltérő irányvonalat képviselt a klub vezetésében. Olyan előadók voltak a KAFEDIK vendégei, mint Halzl József, Szelényi Iván szociológus, Kobzos Kis Tamás és sokan mások.

A brünniek aktívan bekapcsolódtak az 1988-ban Prágában létrehozott Felvidéki Diáktanács (FEDIT) munkájába, és a legendás 1990-es őrújfalui nyári tábor szervezésébe egyaránt.

A REMÉNY HAL MEG UTOLJÁRA

Szaló Csaba a vezetést 1991-ben adta át Hovany Zsoltnak. Az ő elnöksége nem tartott sokáig. Ez idő alatt a klub működése súlyos krízisbe került, így a végzős diákok vették kezükbe az irányítást, míg új elnököt választott a tagság. A „puccs” után Komzsis Zolt (1991–1992), majd Kovács Attila (1992–1994) töltötte be a megtsztelő, ám sok gonddal és kötelezettséggel járó tiszteletet.

1994 és 1997 között Csintalan Erzsébet vezette a KAFEDIK-ot. Csehszlovákia kettéválása következtében a tagok létszáma nagy mértékben lecsökkent, és a helyzet évről évre romlott. Ennek ellenére a vezetőségi tagok mindent megtettek annak érdekében, hogy a megváltozott körülmények és a rohamosan csökkenő taglétszámtól függetlenül ébren tartsák a klubot és a brünni magyar diákok közösségét.

1997-ben Góra Ákos (1997–1999) vette át az ekkorra már csak néhány tagot számláló KAFEDIK vezetését. 1999 májusában a meglévő tagok a hagyományokhoz hűen felavatták az elmúlt 2–3 év alatt összegyűlt gólyákat, új elnökséget választottak, és a megváltozott körülményekre való tekintettel próbálták a KAFEDIK-ot újrászervezni.

Ákost 1999-ben Szabó Zoltán követte, és ő vette át a KAFEDIK vezetését. A Csehország és Szlovákia közötti államközi szerződésnek és a felsőoktatásban lezajlott változásoknak köszönhetően újra lehetővé vált, hogy a szlovákiai diákok díjmentesen tanulhassanak a csehországi egyetemeken. Ennek eredményeképpen 2000-től újra elkezdett növekedni a KAFEDIK taglétszáma. Az idősebbek minden évben fölavatták az elsős gólyákat, több alkalommal szerveztek bablevesfőzést, zeneestet, résztvevőként, valamint társszervezőként bekapcsolódtak a Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége programjaiba (vitaestek, kulturális rendezvények, Katalin-bál). 2000-ben „A KAFEDIK és az ezredforduló” címmel kétnapos rendezvénysorozatot szerveztek, és ebben az évben lett a KAFEDIK-nak internetes honlapja is.

ÚJULT ERŐVEL A HARMADIK ÉVEZREDBEN

Szabó Zoli 2002 májusában adta át az elnökséget Kacz Péternek (2002–2004). A klubtagok száma tovább növekedett, s lerakták a szemeszterzáró-karácsonyváró közös sütögetős estek, a szemeszternyitó farsangi bulik, a nyári gulyásfőzések hagyományainak alapjait. Részt vettek a Diákhálózat által szervezett középiskolás tájékoztató körutakon, a 2003-as gombaszögi nyári tábor szervezésében, a nyitrai Jugyik hagyományos tavaszi báljain, a prágai AED márciusi rendezvényein, nem utolsó sorban a budapesti Gloria Victis ünnepsorozatán. Megkezdődött a kapcsolatkiépítés a budapesti Zene-Tánc-Mozgás Kulturális Egyesülettel, amelynek eredményeképpen néhány tagunk részt vett a zsámbéki „Kultúrával a megkülönböztetés ellen” nemzetközi ifjúsági táborban. Többen lelkesen kapcsolódtak be a brünni Kóris néptánc csoport munkájába is. Köszönettel tartozunk a budapesti Rákóczi Szövetségnek, amely jelentős anyagi és erkölcsi támogatásban részesítette és részesíti klubunkat.

2004 októberében Ambrus Tünde (2004–2006) lett a KAFEDIK elnöke. Történt mindez a KAFEDIK fennállásának 35. évfordulójához közeledve. 2004 novemberében két napos ünnepség során emlékeztünk meg szervezetünk megalakulásának jubileumáról, és több mint egy évtized elteltével újra mintegy ötven új gólyát köszönthettünk köreinkben. A KAFEDIK taglétszáma ezzel ismét

átlépte a bűvös százast, ami az elkövetkező években tovább növekedett. A Cseh- és Morvaországi Magyarok Szövetsége (CSMMSZ) brünni szervezete jóvoltából megoldódott a KAFEDIK-t régóta kísérő probléma, az állandó székhely hiánya, így mi is állandó otthonra leltünk a Gorkij utcai magyar klubban. 2005-ben megtörtént a KAFEDIK 1990-től érvényes alapszabályának megújítása is. Rendszeressé tettük a közös sörözős-beszélgetős találkozókat, az elsős gólyák megismerését és összekovácsolását célul kitűző rendezvényeket, felújítottuk a Mikulás-estek és sportnapok hagyományát, ami annyit jelent, hogy egy éven sem maradhatott el a gólyaavatás, szerveztünk Brünn környékén kirándulásokat, és tíz év szünet után 2005-ben újra megjelent klubunk saját lapja, az eredeti Sárga Szamár néven. Aktívan bekapcsolódtunk a Diákhálózat programjainak szervezésébe és lebonyolításába (Felsőoktatási Tájékoztató Körút, Gombaszögi Nyári Tábor, stb.), valamint éppen Brünn és a KAFEDIK volt a házigazdája a megújult DH első Hallgatói Parlamentjének 2005 áprilisában. Vendégünk volt többek között a prágai Nyitnikék néptánc csoport, a rozsnyói ZBK (Zeneparátok Klubja) együttes, a Kicsi Hang verséneklő együttes, a Nyitrai Egyetemisták Kínjátzó Köre, valamint Richard Pražák hungarológus, aki 2005 őszén megkapta a KAFEDIK tiszteletbeli tagja címet.

2006 őszén Ambrus Tündétől Németh Ildikó (2006–2008) vette át az el-

nöki stafétabotot, aki fiatalos lendülettel folytatta a klub vezetését. Megújult a honlapunk, tovább folytatódott a Sárga Szamár kiadása, a korábbi hagyományos programok mellett rendszeressé váltak a filmklubok, tagtársaink úti beszámolóit, 2006-ban közös szilveszteri bulit szerveztünk Brünnben. Továbbra is együttműködtünk a CSMMSZ-szel, közösen szerveztük a március 15-i megemlékezéseket, kulturális és irodalmi rendezvényeket. Vendégeink, előadóink voltak többek között: a pozsonyi Homo Dramaticus és a budapesti Wataridori szinkörök, Simon Attila történész, Kaiser József gépészmérnök, Molnár Norbert újságíró, az Új Szó főszerkesztője. 2007 májusában a körünkben köszönthettük Súlyom Lászlót, a Magyar Köztársaság elnökét, aki a közép-kelet európai államfők csúcstalálkozója érkezett Brünnbe. Rendszeresen részt vettünk a Diákhálózat képzésekkel egybekötött Hallgatói Parlamentjein és további, korábban már említett programjain, valamint a Rákóczi Szövetség budapesti Gloria Victis rendezvénysorozatán.

Ildikó 2008-ban addigi alelnökének, Fekete Lászlónak (2008–2009) adta át a klub vezetését, aki mérnöki pontossággal egyengette a szervezet életét és szerteágazó kapcsolatait. Az ő elnöksége idején volt vendégünk Lackfi János költő, s rá hárult az a megtisztelő és egyben felelősségteljes feladat, hogy 2009-ben megszervezze a KAFEDIK fennállásának 40 éves jubileumi ünnepségét. Egy erős csapattal a háta mögött a KAFEDIK történetében

régen nem látott, nagy és emlékeztető rendezvénysorozatot szervezett, amely méltó megünneplése volt az eltelt négy évtized örömeinek és sikereinek. Ekkor gazdagodtunk egy újabb emlékhellyel – a brünni Špilberk vár-dombon elültettük a KAFEDIK fáját, és egy nagyon jó hangulatú est keretén belül mintegy száz egykori és mai KAFEDIK-os elevenítette fel a brünni diákélet legszebb perceit. A rendezvénysorozat záró rendezvénye a King Size és a Quimby együttesek koncertje volt, amelyen négyszáz résztvevő ünnepelt, nem csak brünniek, hanem testvérszervezeteink képviselőinek népes tábora is.

A 40-es jubileum után Lacit Szabó Beáta (2009–2010) váltotta az elnöki funkcióban. Tovább folytatta a közvetlen elődöktől örökölt irányvonalat, és tartalmaz közösségépítő programokkal színesítette a brünni diákok mindennapjait. Megrendezésre kerültek a hagyományosnak számító rendezvények, mint a gólyaavatás, Mikulás-est, sportnap és kirándulás, táncház, filmklub, sörözések, a Sárga Szamár kiadása és mások. 2010 nyarán Vavreczky Gábor és Fekete László szellemi vezetésével először került megrendezésre „Cooltura“ néven a KAFEDIK azóta már hagyománnyá váló biciklitúra-sorozata, amelynek résztvevői azóta több mint 1000 kilométert tettek meg, két keréken barangolva be Csehország több tájegységét.

Bea 2010 októberében Hortai Ferenc (2010–2012) villamosmérnök-hallgatónak adta át a klub vezetését, aki megtartva a hagyományos rendezvényeket, új szintre vitt a KAFEDIK életébe. Úgyesen használta ki a megnövekedett taglétszám (kb. 200–250 diák) adta lehetőségeket, és szervezőtársaival sokkal bátrabban vágta bele nagyobb volumenű rendezvények, könnyűzenei koncertek szervezésébe (Jóvilágvan, Intim Torna Illegál, Bohemian Betyars, stb.). Kialakult egy újabb hagyomány – az őszi gólyaavatás ellensúlyaként –, a tavaszi szemeszter legnagyobb programsorozata, az ún. Megahétvége, amely kulturális, szórakoztató, közösségépítő és könnyűzenei proramok egész sorával tette színesebbé a tavaszi időszakot. 2011-ben korszerűbb lett a Sárga Szamár is, és Peniaško Vicának és társainak köszönhetően a klasszikus nyomtatott forma mellett a világhálón is biotopra lelt egy állandóan frissülő blog formájában. „Nemzetközi szinten“ is nagy előrelépések történtek: hosszú idő elteltével 2011-től ismét lett KAFEDIK-os tagja a Diákhálózat legfelsőbb vezetésének, mégpedig két brünni alelnöke, Hortai Ferenc és Kovács Roland személyében. 2011-től kezdődően a KAFEDIK aktivistái szervezik a Diákhálózat Gombaszögi Nyári Táborában az egész tábor ideje alatt zajló népszerű csapatjátékot. A gombaszögi tapasztalatokból kiindulva 2012 tavaszától évente

Brünnben is nagy sikerű műveltségi vetélkedőket szerveznek.

Hortai Feritől 2012-ben Mihály Mátyás vette át a stafétát, aki előtte egy évig a klub alelnöke volt. Legközelebbi segítőtársaival, Peniaško Annával, Kramár Annamáriával és Szabó Gergellyel, valamint a hozzájuk csatlakozó népes „aktív maggal” viszi tovább sikerrel a KAFEDIK régebbi és újabb keletű hagyományos rendezvényeit, kihasználva a modern világ által kínált lehetőségeket. Csapatával 2014-ben a KAFEDIK sokak által nagyon várt 45. születésnapjának ünnepségének szervezője... De ez már egy másik történet...

Jelenleg Szabó Gergely, Szelecky Zsolt, Bógyi Csilla és jómagam, Bréda Boglárka vezettük a családias csapatot Brünnben. Idén 50. évfordulóját ünnepli a Kazinczy Ferenc Diákklub.

A jelenleg több mint 200 tagot számláló klub tagbázisának túlnyomó része felvidéki magyar diák, de van néhány csehországi és magyarországi tagunk is. Aktív tagjaink száma 30 fő, akikkel közösen szervezzük a programokat. A brünni diákok többsége a technikai egyetemen tanul (VUT), de vannak orvosnak (MUNI), állatorvosnak és gyógyszerésznek tanulók is köreinkben (VFU), illetve akad néhány érdekes szakról is diákunk, mint például a hangmérnöki és bútordesign.

